

3 газет та журналів.

До тих побрехенок, що з де-якого часу розкаже про наших закордонних земляків граф В. Бобринський, прилучив свій голос ще один „знавець“ Буковини о. Богатирець. На останньому зібранні петербурзького „Галицько-Руського об'єднання“ (16 декабря), о. Богатирець, по словам „Н. В.“ (ч. 11772), промовляючи після гр. В. Бобринського, розвив у подробицях розказані гр. Бобринським факти „предательського завладання піддерживаєми українцями української держави“...

Як відомо, розвитку українських інституцій завше багато шкодить брак матеріальних коштів, проте о. Богатирець вважається говорити щось зовсім іншого: У ворогів „русской“ Буковини—запевняє він—величезні матеріальні сили. Голова чик наводить міфичні цифри, які австрійський уряд, збираючи з „русского народа“, тратить ніби б то „на піддержку української партії“. До цих засобів, — каже промовець, — прибавилися тепер ще великі податки з Германської імперії, про які кричать у рейхстазі москвофли. О. Богатирець відомі такі речі, яких не знають про себе самі українці. Коли вірити цьому „знавцю“ Буковини, то в Чернівцях мільйонами видаються на німецькі гроші соціалістичні українські брошури, які контрабандою надводяться і сусідні „русскія“ губернії...

Вивод такий: зжалеться, росіяне, над нещасними закордонними земляками, подайте милостиво, хоч по карбованчику в кешені московських ватажків, які так люблять „русскія“ гроші.

У Вінніпегу наші земляки мають тепер свій „Український Народний Дім“, „Канадський Фармер“ пише про цей дім ось що:

„Потребу такого дому, в котрім містилися б всі наші народні товариства, дому, котрий був би місцем усього народного життя або українського народного дому, відчували вінніпегські українці з давен-давня. Роблено в цій цілі ві, а зібрано складки, та все якось не вдавалося. Вікниці були наді, що канадський парламент при виборах допоможе нашам бажанням, але і це лиш на надії скінчилося. До цієї довела тільки ось яка марна причина: Зала, яку від тов. ім. Шевченка забрали в свої руки наші „інтернаціональні“ соціалісти, мала бути виставлена для 2-го с. м. на ліцитацію за неплатення податків. Соціалісти, бачте, воюючи між собою, хто з них має бути старший, забули, хочаби це не хотячи, що грошей за залу не заплачено і прийшло до того, що загрожено ім ліцитацією.

Та нехай це буде на честь нашим соціалістам, що вони хоча й „інтернаціоналісти“ однак не дали загинути для українства такому гарному дому. Вони звернулися до інших українських товариств в місті, особливо до „тов. ім. Т. Шевченка“ і тов. „Провітти“, та внесли проект зовсім на часі, щоб згадані товариства приступили до спілки, внесли кожна свою лепку до спільного діла, та перетворили з соціалістичної залі „Український Народний Дім“ для робочого люду.

В цій цілі скликано було на неділю 29-го м. м. мітинг, на котрий явилось велике число членів трьох наших товариств.

Обговоривши „широко“ про важність хвилі, згодилися члени усіх трьох товариств приступити до спілки, сполучитися разом і рятувати народний маєток. Багато часу страчено на прибрання назви нової спільної інституції, вкінці прийнято всену О. Бичинським за офіційну назву: „Український Народний Дім“ для робочого народу. Найпершою річчю було заплатити дог.

Після довгих дебатів зложили присутні жертви, а де-що допозичено—і довг заплачено.

Рівночасно вибрано тимчасовий комітет, зложений з 9 осіб, іменню: з кожного товариства по трьох, котрий має управляти Народн. Домом аж до перших загальних зборів, даліше виготовити начерк статутів і зайнятися збиранням грошей, потрібних на другу часть довгу, яку доведеться виплатити при кінці сього року місяця.

Отже сталося, — каже „Кан. Фарм.“, — маємо „Укр. Народний Дім“. Можна сподіватися, що комітет зготує мудрий і гарний статут, на якім опираючись, розвиватиметься нова і важна наша інституція без кривди поодиноких товариств, що більше на користь усього українському пролетаріату.

Поки що можна лиш бажати собі, щоб усі українці так Вінніпегу, як і з колоній зрозуміли вагу свого дому на далекій чужині і своїми датками причинилися до якнайшоршого і найкращого розвою такої важної для нас інституції.

ПО РОСІІ.

— Залізнодорожні зб'ятки. В державному контролі перевірено баланс і звітномлення Владикавказької залізничної дороги за минулий рік. Прибутки дороги цілком покривають видатки на неї, але розскрадання всякого краму з вагонів наробило за рік на мільйон карбованців збитків. І от тепер державний контроль, як пише „Н. Р.“, узявся висвітлити причини такого ненормального становища цієї дороги, де розскрадено стільки краму.

— Джпарізде. Лікар Явейн, який гоїв покійного депутата Джпарізде, казав, що родичі небіжчика давно вже ждали лихого кінця. Тюрма цілком знесила Джпарізде. Останніми часами він не вставав з ліжка цілими тижнями. Через отакий лихий стан здоров'я везти його на південь було дуже небезпечно; але обставати за те, щоб Джпарізде зостав в Петербурзі, не можна було, бо тоді довелось б сказати слабому усю правду, а це б притямарило останні хвилини його життя. (Рус. В.)

— Перевеленіє справи. Головне переселенське управління пошле в Сібір у 1909 році 26 експедицій. Цим експедиціям доведеться обслідувати 6 мільйонів десятин землі, щоб установити, чи годиться вона для переселення. На це витратити треба мало не 500,000 карб. На засіданнях переселенського з'їзда виявилось, як будують переселенці в дорозі. Часто-густо вагонів з переселенцями зовсім не освітлюють; замісто сходнів, щоб виходити їм з вагонів, кладуть слизькі дошки, з яких переселенці падають, заживають; коло залізних грубок у вагонах зовсім нема граток, і діти переселенські опікаються. Всього цього постановлено допильнувати. (Гол. М.)

— Крамольники. Зараз у Читі сидить у тюрмі, в одиночій „політичний арештант“ Герман Пісаренко, хлопчик років 10—11. Це школяр читинської городської школи і винуватять його за належність до партії „федералістів“. Років зо-два тому він сидів у цій самій тюрмі, в жіночому одділі, як малий хлопець при матері, що пішла вже на каторгу в справі „федералістів“. А тепер хлопець став уже „злочинцем“. Сердешний не витерівся в одиночці, заслаб і тоді його покляли в тюремну лікарню, де дежить він знов в одиночці. „Важко дивитися—пишеться в „Р. Вд.“—на білого хлопця, коли він ходить на проходу по тюремному дворі, під вартою салдата, або ж коли ведуть його ті салдати на побачення,—на дитину, яка читає ще боралась за рушницю, списи й коси, вони розуміли, що поле вродить і через рік, і через десять, і через сто літ; при лихий годині хліб на полі можна й спалити, можуть його спасти німий прусак, а землю треба вдержати у своїх руках, бо вона вродить і жито, і ячмін, і овес, і картоплю—і нам, і дітям, і онукам.

У нас той приказ прочитав високий Ельбоф Колен, ставши на рундук серед торговельного майдану, і коли він викрикнув, мов той старий шулка на скелі, гучним голо-сом: „Громадяне! Рятуйте отчизну!“ то на цей поклик у самперед одгукувались сини тих людей, які покупили національні та монастирські землі: вони знали, що коли повернуться емігранти, то зараз одберуть ті землі і повісять їх батьків. Вони зараз почали входити на підмостки по п'ять, по шість, по десять чоловіка разом і записувались охотниками.

Я не мав і шматочка землі, але сподівався, що буду мати землю; я зовсім не хотів увесь вік робити на других, а надто я поділяв думки Шовеля про волю; за волю я дав-би порубати себе на шматки! Навіть тепер, хоч я вже старий дід, вся моя кров аж кипить, коли подумаю, що який-небудь поганець наважиться б приневолити мене або забрати собі моє добро, мою працю.

І я не брався довго. Я відразу зрозумів, що треба робити: як тільки було прочитано оповістку, я зараз пішов на підмостки і записався охотником. Перший стояв запасний Кенстрел, другий—Лятур Фузак, а третій—Мішель Васт'єн з Баркві. Не можу сказати, що мені тоді було легко на душі: я знав, що старому батькові доведеться блудувати три роки, що і дядькові Жанові трудно буде справлятися у кузні; але я знав також, що ми мусимо оборонятись, бо не можемо послати за себе дворян; ми мусимо самі полагодити всі наші справи, коли не хочемо до-віку ходити в ярмі.

Коли я сховався з підмосток, засунувши білет охотника за стрічку бриля, батько мій, що стояв тут таки, протягнув до мене руки. Ми обнялись, а наверх лунали імена народів! „Руки батькові крики: „Слава народові!“ Руки батькові тремтіли, сльози бігли по виду; він обняв мене шире і промовив, ридючи: — Добре, синку! Я дуже радію! Микола зробив мені тяжку рану, а ти Івнго!в. Тепер у мене серце не болить!

Він так говорив, бо був чесна людина, тяжко боліло його серце, що один з його синів зрадив отчизну, продався ворогам свого народу; тепер йому стало легше.

Дядько Жан також обняв мене; він був певний, що я з усієї сили буду обороняти його Пікольську землю і що коли-б емігрантам пощастило вернуться на свої місця, то вже не я буду в тому винен. І воно таки правди: я швидко дав-би порубати себе на шматки, ніж попустив-би рушницю хоч один волос з його чесною головою. Я кажу шире правду, не таю і не додаю нічого, і запал і завзяття наші були тоді великі, бо ми знали, що йдемо за правду і за права наші. Минуло після того скільки літ і знайшлися такі горді й нещирі люде, які знову роспалали народ на війну,—і не раз так бувало; але-ж ті війни не були вже потрібні Франції і навіть були шкодливі для неї. Але цього разу справа стояла інакше: народ розспалився, бо йшов воювати за свою рідну землю, за свою волю; а се куди краще, ніж іти на смерть за чийсь там примхи.

Ось чому я досі з радістю згадую тих чоловіків та жінок, тих старих дідів, згорблених під вагою літ; згадую, як вони треміли „Казки Андерсена“ та „1001 ніч“. — Забастовка слабих. У Петербурзі, в Обухівській лікарні, вночі під 19 декабря хворі посварились з адміністрацією лікарні за погану їжу. Опіючі з другого одділу лікарні йшли в двір мало не двісті слабих. Галасуючи, нахвалючись, вони подались до філігеля, де живе клішниця Соловйова. Де-хто з їх хотів учинити над нею самосуд. Обурились слабкі за гине, негодяше мясо, що давалось на обід. Прибув смотритель лікарні Шувалов і лікар Мілевський. Слабкі оточили їх, вимагала поклити старшого лікаря, якому вони хотять поскаржитися. Викликано й старшого лікаря та ще смотрителя головної лікарні Советова. Прибувши, вони на превелику силу заспокоїли слабих, обіцяючи допильнувати, щоб їжа їм була добра. Аж пізно вночі настав у лікарні спокій. Другого дня зроблено допит слабим і двох з серед них вписано з лікарні, за те, що вони вели перед у цьому заколоті. (Р. В.)

— Депутата обирали. 19 декабря, ввечері поїхав з Петербурга швидким поїздом на Одесу депутат Державної Думи од Бессараї А. В. Каравазілі. Сівши в купе І класу, депутат заснув. Прокинувшись під Гатчином, він побачив, що з бокової кешені викрадено в його 2,900 карб. Без грошей депутат не міг їхати далі і вернувся назд в Петербург. Жандармі залізнодорожні робили слідство, та на слід злодіїв не натрапили. (В. В.)

— Сіфіліс на селі. Сільське начальство кохосько-вольської волості, пінського повіту, сповістило губернську земську управу, що в присілку Боровій пішла якась пошесть, од якої небезпека всієї волості. Лікарі, послані в Борову, оглянули там усі чисто хати селянські і встановили, що все село за малим винятком слабує на сіфіліс у тяжкій його формі. У 15 чоловіка третицій сіфіліс. Пошесть ця ходить по Боровій от уже кілька років, а проте ніхто з селян не гоївся від неї, не йшов до лікарів, не надаючи цій недужі великої ваги. Де-хто ходив до сільських шептун і, розуміється, вони не помогли. Забрати всіх слабих до лікарні не можна, бо нема для всіх місця, і от у Боровій засновано віцебно-фершальський пункт, щоб гоїти сіфілітків. (В. В.)

— Новітня гімназія. „Гол. М.“ має відомості про те, що міністерство просвіти затвердило статут гімназії, в якій дівчата вчитимуться укупі з хлопцями. Така новітня гімназія буде в одному повіті петербурзької губернії.

— Витів і Ілюдорони. „Русь“ оповідає про нову історію з Ілюдором. Оце недавно гласний царинський проважав з Царициною в поїзд свою жінку з слабою дитиною. Сиділи вони в салоні-вагоні і класу. Вночі, вже як поїзд мав рушити, туди-ж таки з юрбою женщин та ченців увійшов Іеромонах Ілюдор, що виїздив в Саратов. Юрма не зачинила дверей і стало в вагоні холодно. Гласний попрохав зачинити двері. „Бач! Свіже, морозне повітря протиняє, а тютюном пре, то й не протиняє. Як начавши!—озвався Ілюдор і сказав жінці гласного: „А ви, пані, йдіть собі звідциль“. „А то чом?“—спитала вона.—„А тим, що я тут їхатиму“.—„Ні, батьочко, швидче ви підете звідциля, а ніж я з дитиною“.—„Православні, як же це я з бабою разом поїду?—заввався Ілюдор до юрми, серед якої були здебільшого женщины. Обурений гласний покликнав жандара. Іеромонах одразу притих. Він тільки сказав: „Оце так інтелігенція!“

— Розбійник Намаз. В Туркестанських нетрах зпокину-віку існують розбійники. Про багатьох з їх співають пісні і взагалі імення розбійник об'являє ореолом героїзму. Одним з таких „героїв“ зараз єсть розбійник Намаз, прозваний „невмирущим“. Розбійником Намаз став з дрібного злодія. Слава Намазова росла швидко. Гра-

буючи багатирів, Намаз не займав бідних і навіть помагав їм. Коли людились кількох „кішляків“ мерла з голоду, то Намаз посплав туди цілий караван борошна та череду баранів, заграблених у одного багатиря. Якось за Намазом гналися козакі і оточили його в напіррозваленій „курганні“. Стрїляли вони, поки не вистрїляли усіх набоїв. Намаз не одстрілювався, а як казакі перестали стрїляти, вийшов до їх і каже: „я-б міг усіх вас перестрїляти, та не такий жадний на кров, як ви!“—і подався далі. Оженився він з дівчиною, яку вирятував з річки. В першу ніч по шлюбї полілля вскохнені в дїм, де він був, повязала усіх його товаришів. Намаз скорився полілля аж тоді, як розрубали йому шаблюкою лоба й плече. З тюрми він утік через підлапок. Загинув Намаз у хаті, підпаленій козаками, що оточили її. Таке оповідають про Намаза „В. Вд.“

У ПОЛЬЩІ.

— Напад терористів. 18 декабря у Варшаві, в контру склада обуви Смоленського й Яворського ввійшло 4 людей і з браунінгами в руках загадали хазяям склади одвести, чи одкріють вони майстерні, замісто рздавання роботи по хатах, чи ні? Про це вже питались їх терористи в анонімному листі, нахвалюючи вбити. Власники склади рішучо одмовили. Тоді невдому понаставляли на їх револьвери. Яворський в одну мить вихопив з кешені револьвера та й убив одного терориста. Тоді троє останніх застрїлили Яворського й підстрїлили Смоленського. Прибігло з револьверами двоє прикащиків. Почалась справдениа баталія. Терористи підстрїлили прикащика Лиса, який ранив одного з їх, та й вибігав на вулицю, посадили раненого на візничку, наставивши на візничку револьвери. Той з усієї сили погнав коня. Труп убитого терориста забрала поліція. Провадиться слідство. (Р. С.)

ПО УКРАЇНІ.

— У Київї. В українському клубі на святках одбудеться:

26 декабря (пятниця)—Ялинка для молоді. Вхід для всіх платний: члени й учні платять по 60 коп., а інші гости—по 1 карб. Рекомендації для гостей звичайні. При вході контрамарка обмінюється на інший білет, на якому кожний має право одержати подарунок. Підчас танців гратиме балетний оркестр. Початок у 9 год. вечора.

27 дек. (субота)—Звичайний суботній семіовий танцювальний вечір.

28 дек. (неділя)—Літературно-вокально-музична вечіра.

30 дек. (вівторок)—Ялинка для українських дітей (по підписці). Плата за вхід для дітей—50 коп. Дітям буде роздано лакуночки з подарунками. Початок в 5 год. веч.

31 дек. (серєда)—Зустріч Нового Року. Вечера по підписці. Плата по 2 карб. 50 коп. Записуватися можна в клубі до 10 год. веч. 30 декабря. Гостей д. л. члени можуть записуватися тільки тоді, коли сами особисто записуться на вечерю.

1 января (четверг)—Маскарад. Вхід для всіх платний; члени й учні платять по 60 коп., іншим—по 1 карб. Хто хоче бути в масці, повинен заздалегідь взяти у дежурного старшого спеціальну для входу картку. Початок маскараду в 10 годин вечора.

— До експропріації в магазині Найдича. З постанови особливої наради при міністерстві внутрішніх справ арештованих в справі про експропріацію в магазині обуви Найдича Іютова, Лугового, Дмитревську та Ольгенцицьку випущено на волю. А засуджена в цій же справі на півтора роки

до кріпости курсистка Іда Кулішер ще висидить на 2 роки в Тобольщині. — Кара на смерть. 20 декабря, учні, на Лисій горі повішено Андрія Байду та Луку Халепенку, засуджених на смерть в справі про убивство Острозьких. Як і два попередні скарані в цій справі (Решетило-Вишняк та Яновський), і ці обоє за причастилися перед смертю.

— „Порочні“. В київській губ. тюрмі зараз сидить 30 чоловіка „порочних“ селян, що сподіваяться, поки в губ. присутствію в справах селянських буде розглянуто громадські приговори про їх виселення в Оренбургщину.

— Ялинка на користь т-ва наборщиків. З дозволу адміністрації в суботу, 27 декабря, в залі купецького зібрання на користь т-ва вз. допом. наборщиків у Київї ввпоряється ялинка для дітей з безплатними дарунками, а для дорослих—танці при оркестрі військової музики. Початок ялинок для дітей в 6 год. увечері; танці для дорослих почнуться з 10 1/2 год. веч. і будуть до 3 х. ночи. Білети заздалегідь продаються по конторах друкарень: т-ва І. Н. Кушнерьов і К^о (Караваїська, 5), І. І. Чоколова (Фундукл., 20) і Р. К. Лубковського (Володимир., 46), а в самий день ялинок—в купецькому зібранні з 10 годин ранку. Бенефіції приймаються з подякою.

— З Київщини. Хитрий шведь. Цими днями в г. Сквирі розглянуто в з'їзді мирових суддів оригінальну справу про шахрайство з вексельми. Один місцевий шведь склав вексельні бланки ніби для мірки і, знімаючи мірку, звичайно прохав того, що замовляв обув, написати на ній своє прізвисько, бо він сам, мовляв, неписьменний. Потім вексельний бланок писався на ту чи иншу суму і далі по йому витребувалися як слід гроші. Але нарешті це шахрайство було викрито і хитромудрого шведя оддано під суд за шахрайство на суму не більше 500 карб. До справи замішано і ще трьох сквірських чоловіка і між иншим дисконтера Кофмана, який запевняв, ніби він зовсім і не думає, що векселі фальшиві. Мировий суддя, розглянувши цю справу, засудив усіх чотирьох винуватців на півтора місяці до тюрми. З'їзд приговор цей затвердив. (К. В.)

— З Волині. Ліси рубають. Останніми роками на Волині почали вирубувати ліси крадькома. Знищуються не тільки старі ліси, а й молодяк. Досить сказати, що тепер на це вже зверну увагу і волинський лісоохоронительний комітет і на засіданні 8-го с'язу с'язу постановив забронити рубати ліс в маєтку Крушницькому, житомірського пов., що належить Іосифу Віку, аж на двадцять літ, коли до того часу не буде затвержено комітетом плану лісового господарювання на цю дачу. (Вол.)

— З Поділля. Новий часопис. В Кам'янці-Подільському вийшло число перше „Подольського Еженедельника“, поступового громадсько-літературного журналу-газети, як це зазначено під заголовком часопису.

— З Полтавщини. Студенти-українці московського університету звернулись були до полтавської губ. земської управи з проханням вислати їм транспорт кустарних виробів для декорування помешкання, де буде ввпоряжено 7 февраля р. 1909 великий український вечір в Москві. Але губернська управа, не маючи змоги вислати потрібні виробів з Полтави, раїть студентам-роспорядчикам звернутися до полтавського виділу кустарного складу губ. земства в Москві. (П. Г.)

— Проти роспути. В Лубнях кілька чоловік, що живуть в місцевості „Вал“, на чолі з земським служачим д. Бодровим клопочуться перед місцевими й губернськими властями, щоб було виселено з гораду С. Гр.—ську, яка содержує дім роспути. Під проханням про це зібрано силу

Історія одкого селянина.

Ержман Шатрап. Частина друга. Рятуйте отчизну. (Д а л і *).

А проте ми таки викрутились! Другого дня, 11 липня р. 1792, Національне Зібрання об'явило, що велика небезпека загрожує отчизні. „Рятуйте отчизну!“

І вся Франція піднялась, як одна людина.

Ці слова: „рятуйте отчизну“—значили: „Ваші поля й сіножаті, ваші батьки й матері, ваші села, всі ваші права і свободи, які ви недавнечко одвоювали у дворян та єпископів—все це може пропасти. Емігранти наступляють з великою силою прусаків та австрійців, вони йдуть грабувати і вбивати вас, палити ваші хати, клуні, прислудувати вас палити десятинами та соляний податок, робити панщини у т. и., і т. и., на вічні часи, вас і дітей ваших! Обороняйтесь і стійте всі дружно або запрагайтеся знов у ярма, як воли, і робіть до віку на панів та на монастирі!“

Ось що воно значило! Тому-то пішли ми всі, як один чоловік, тому-то й боролись ми так завзято; ми всі спочували революції, бо всі обороняли своє добро, свої права і свою волю.

Той приказ Національного Зібрання оповіщено було по всіх громадах Франції; у містах стрїляно з гарнат, по всіх дзвіницях бито у всі дзвони на увалт та тривогу. Коли селяне почули, що їх земля може пістатися ворогам, вони кидали серпи, а

жачучи на все, що могло вдержати тебе тут... се дуже добре!... Тепер ти ідеш обороняти права людини; коли-б у нас не було ніяких инших обов'язків, тоби не довелось-би йти самому; ми всі пішли-б з тобою. Але тепер, покидаючи нас, скажи по ширості: чи не жал-уєш ти за чим небудь, що покидаєш тут? Чи ідеш ти до спокійним серцем? Чи не хочеш ти чого-небудь попросити у нас? попросити такого дару, що дають тільки тим людям, яких поважають і люблять?

Він дивився на мене, а я почувая, що червонію; очі мої миможіть повернулись до Маргарити; вона сиділа біла, спустивши ої долі. Я не смів говорити. Всі мовчали.

— А що, дядьку Васт'єне,—звернувся Шовель до мого батька,—мені здається, що наші діти кохають одо одного.

— А вже ж кохаються, я думаю,—озвався мій батько,—та вже мабуть віддали!

— Ну, а як же ми їх заручили? Як ви думаєте, дядьку Васт'єне?

— Ох, пане Шовелю!—скрикнув мій батько. Це було б для мене щастя по-лік.

Вони так розмовляли весело, а я і Маргарита встали і не сміли пійти одо од одного. Тоді Шовель скрикнув:

— А ну бо пошлітьтеся же, діти мої, пошлітьтеся!

В одну мить ми обнялись, а Маргарита притулилася лишем до мого плеча. Вона вже була моя. Яке щастя об'ямати кохану дівчину прилюдно, перед батьками, перед приятелями! Яким гордим почувався себе тоді і яка сила могла б вирвати її з рук!

підписів. Але д-ка Гр—ська з свого боку почала вести боротьбу проти д. Бодрова і холдінга вже скаржитись на його до його начальства...

До справи Луговського. У нас уже повідомлялось про арешт в Лубнях помішника пристави Луговського за фабрикацію „вещественних доказательств“ в справі про лубенську самооборону. Заарештовано го Луговського одправлено в тюрму у Харків і зараз його вже передолягли в арештанську одіж. Обвинувачується Лагоський по 362 ст. кари. зак. На побачення з ним нікого не пускають.

3 Херсонщини. Судова справа. 19 декабра в Херсоні в окружному суді розглянуто справу капітана парохода голопристанського товариства „Грозний“ Ястребова, якого обвинувачено в тому, що не живив заходів, щоб вирятувати двох утонувлих. Подія ця сталася минулим літом на Дніпрі недалеко від Херсону. До пароходу підплив з 17-літнього дівчиною човник, щоб забрати з парохода старого батька. Але тут наскочила на човник хвиля і змела дівчину в воду. В рідку кинувся рятувати її пасажир, молодий грек. Та прийді до рятування на пароході були несправні і вони обоє пішли на дно. Суд приговорив Ястребова на 1 місяць під арешт і до церковного каяття (Од. Н.)

3 Галичини.

Невпевна чутка. За газетою „Руслан“ у нас подано звістку, ніби український посол віденського парламенту з Галичини д-р Євген Оленицький має бути покликаним за шефа секції в міністерстві публичних робіт. З приводу цієї чутки д-р Євг. Оленицький в „Ділі“ умістив таке спростовання:

Останніми часами почали кружити в краї і серед нашої суспільності поголоски, що я маю бути покликаним на якесь вище становище в державній адміністрації І. Польські газети поділяють навіть поголоски, що маю стати секційним шефом в міністерстві публичних робіт. Не знаючи а ні держави, а ні тенденції цих поголосок, котрі можуть серед суспільности, а передовсім серед моїх виборців викликати занепокоєння та рижорядну ком івацію—не користні для моєї посольської незалежности, констатую тим, що на всіх цих поголосках нема а ні тіни правди. Ніхто ніколи не мав подібних ставновінь не проповував і я з них ніколи не домини-нався і не доминиваю і нема бєсідя про те, щоб подібне ставновінясь мало мені принаести. От же прошу всіх вац зацзати, щоб на далі подібні поголоски оцінював так, як вони засаду-ють, тоб то яко просто безвідставні вигадки.

Анабаптисти в Галичині. Та релігійна секта, що дуже розповсюджена у нас на Україні, в Познанщині та Горішній Шле-ску, находити собі прихильників і в Га-лицині. В Скятині анабаптисти мають своїх членів і місійну станцію. Усього прихиль-ників цієї секти рахується до 80.

Економічне життя України.

Поширення підприємства. „Селезівське т-во кам'яновугільної і залізничної промисловости“, опріч маєтності при с. Селезівці, славяносербського повіту, в Катеринославщині, які воно орендує, хоче ще купити у власність маєток куцці Толстїкова в 1.000 дес. вугільної землі в тому ж повіті й право на аренду мову того ж Толстїкова з селянами Малої Давидівки на добування протягом 30 літ кам'яного вугілля на 200 дес. селянської землі. Разом з тим т-во збільшує свій основний капітал з 1 мил. карб. до 2,5 мил. карб. шляхом випуску нових акцій.

Банкротства. В Полтаві, в звязку з мукомольним кризом, збанкрутувався мукомол Венгерев; пасів досягає 100 тис. карб.; мав шість стат.

Катеринославський окружний суд признав банкрутом купця 21 гільді Більського.—Вам'явещь-Подільський окружний суд признав банкрутом графа Л. Стибор Мартоцького.

вона буде твоєю жінкою. Ти ж будеш чекати його, Маргарито? — До віку!—сказала вона. Я пошу, як вона стиснула мене, обій маючи, і не міг удержати сліз. — Я ні-оли нікого не любив, опріч тебе, сказав я їй,—і ніколи нікого не буду любити! Я радий, що іду воювати за вас, бо я вас всіх люблю!

Я сів, а Маргарита швидко побігла з кімнати. Шовель поналав наші шклянки. — Оце шасливий день!—скрикнув він.— За здоров'я сина мого Мішеля!

— За здоров'я дочки моєї Маргарити,— відповів мій батько. А потім ми всі разом закричали: — За отчизну!.. За волю!..

Того дня у Фальцбургі записалося сто шістьдесят три охотника. Вся країна за-палала бажанням обороняти те, що ми придбали; на полях уже ніхто нічого не робив. На майданах і на вулицях невинно лунали крики: „Слава народові!“ і співали революційні пісні. Дзвонили у всі дзвони і що-години з арсеналу лунав гарматний стріл, аж шибки брызчали. А ми сиділи у книгозбірні Шовеля і пили за здоров'я один одного; де-коли який небузд патріот одчиняв двері і кричав:

— Стільки то охотників! Його зараз запрошувано зайти і ви-пити шклянку вина в честь отчизни. Шовель набивав собі у ніс табак і говорив, підморюючи:

— Чудово! Все буде добре! Він натакван на яксь великі переми-ни, що повинні були статися в Парижі, але які-саме,—того він не казав. Дядько Жан ще давніше взяв був до себе у маєток за робітника мого брата Кльода. Кльод був справжній Божа людина: ширий, роботящий, слухняний на вся-

— Акціонерне хроніка. Ніжинське пивко-во-ферігетельне т-во мало чистого прибутку за 1905 рік—2,081 карб., за 1906 р.—2,551 карб., за 1907 р.—3,728 карб., осн. кап. 18,984 карб. Вельгійське акц. т-во негорючих керамічних виробів у Владимирівці (Катеринославщ.) чист. втрати 8,725 карб., осн. кап. 602,407 карб. Акц. т-во Черкаського цукрово-болотного і лісопилного заводів: чист. втрати 94,358 карб., осн. кап. 327,000 карб. Т-во взаємного кредиту гірничих промисловців України: чист. втрати (за 1906 р.) 4,094 карб., чист. приб. (за 1907 р.) 3,823 карб., осн. кап. 45,538 карб. Аерманське т-во взаємного кредиту: чист. приб. 8,270 карб., осн. кап. 85,457 карб. Машинобудівельний завод Гартмана: чист. приб. 1.149,847 карб., див. 9 карб. на акцію, осн. кап. 9,000,000 карб. Торг.-пром. т-во „А. К. Дубінін“ в Одесі: чист. приб. 13,595 карб., див. 6,000 карб., осн. кап. 300,000 карб. Вельг. акц. т-во рос. бельг. заводів для виробу печей та плавних заводів у Нижньдніпровському: чист. приб. 14,483 карб., осн. кап. 206,250 карб. Під. рос. Дніпровське металург. т-во (Катеринославщина): чист. приб. 1,814,868 карб., д. 1,050,000 карб. або по 25 карб. на акцію, осн. кап. 10,500,000 карб. Т-во заводу живого срібла А. Аурбаха в Кієві: чист. втрати 152,427 карб., осн. кап. 2,25 мил. карб. Франц. т-во рудників Дубової Ваки: чист. приб. 122,206 карб., див. 10 проц., осн. кап. 1 мил. карб. Катеринославське будівельне т-во: чист. втрати 8,869 карб., осн. кап. 500 тис. карб. Голубівське берестово-боду-ліське гірничє т-во: чист. втрати 469,916 карб., осн. кап. 3,400,000 карб. Східне гор.-пром. т-во в Одесі: чист. приб. 1,652 карб., осн. кап. 300 тис. карб.

Кооперативний рух. В с. Маньківці, уманського пов. (Катіава), організується товариство потребителів, що бере собі маньківський виділ потребителівської крамничі Даєгелівського т-ва потребителів.

Затвержено статут Рудовського т-ва потребителів, прилудського пов. (Полтавщина).

З 14 сього декабра розпочало свої функції Градиське сільсько-господарське т-во криворудського пов. (Полтавщина).

Затвержено статут кредитового т-ва в с. Пашковській (Кубань). Т-во в недомогу часті вже й розпоче свої операції. Треба сподіватися, що не вове т-во добре розвіє свої діяльність, бо опріч козаків, що ведуть всякі комерційні справи, в ставницї єть ще багато так зв. виноградних комерсантів, що мають потребу в короткочасних позичках.

Криворудське залявчє потребителівське т-во (Полтавщина) ліквідувало свою діяльність.

З життя „Провіт“.

Со Т-во „Провіт“ в Одесі минулої суботи, 20 декабра, впорядило чергову сесію вечірку для членів. Д-н І. А. Ніковський прочитав реферат: „Оповідання Черкасенка“. Далі було виставлено водевіль Чехова „Ведміль“ (удруге вже) і на прикінці одбувся звичайний літературно-во-кально-музичний вечір з танцями.

За кордоном.

ТУРЦІЯ.

До замаху на принца Рєшада. Костянтинівський газети поділяють такі подробиці про велівний замах на наслідника принца Рєшада-Ефенді.

Вночі проти 3 декабра невідомий переліз через ґрати садка, в якому стоїть палець, і поїв по землі до тієї сторони бузника, де живе наслідник. Як раз в цей мент наслідник одчинив вікно і запав невідомого, хто він. Розовідають також, що злочинців було двоє. З цього приводу ширяться багато уся-

кий приказ; сам він ніколи нічого не міг видумати своєю головою, а дядькові Жан нові це подобалося, бо він любив коман-дувати. Тепер він сказав, що візьме до себе у маєток ще й Маторіну, бо в нашому селі не було крашої господині: була вона бережлива, трудова і навіть скуповата,—саме такі господині й потрібні тим людям, що живуть власною працею. Дядько Жан тут таки й умовився про це з моїм батьком, а в кузні, поки я вернуся, взявся орудувати сам. Батько мій ще міг заробляти по всім, по десять ш в день, мав пару кіз і вважав себе забезпеченим од голоду, надто, що вже ніяких довіг у нас не було. А Шовель обіцав як-небудь помістити Еґену у місті.

Годин у пять над вечір писарь міської управи Фрейліх зайшов сказати нам, що фальцбурські охотники вийдуть завтра вранці у всім годин у Візенбург, де стануть обозом і будуть дождати охотників з околничих сел. У Грауфтані назначено загальний збірний пункт. Ми вийшли ще по скілька шклянко вина, а що вже починало вечеріти, то й я поразив нам була вертатись у Баракі, Шовель зачинив свою книгарню; Маргарита, як була, не покрити нічим головою, взяла мене під руку і проводила до Французьких воріт. Тепер у-перше перехожі бачили нас у-купі на вулиці; вони поглядали на нас і кричали: — Слава народові!

Годин у девять, коли вже зовсім стемніло, ми попрощались з дядьком Жаном і Летюм'є, побажавши їм „на добра-ніч“. Може для них і справді ніч була добра і вони собі спокійно спали; а що вже мені і бідному батькові—то зовсім не такий спокій суздив нас.

Я розсуюю вам це, щоб ви краще могли зрозуміти дальше моє оповідання. На-

ких поголосок. Між иншим, кажуть, що замах на наслідника хотів зробити один стражник палець, якого при новому режимі було позбавлено посади, і що він шпов до своєї ка-ханю—рабій. Де-які газети заповідають, що він був шпюгом, якого сустан ще до заведення конститудції призначив слідувати за пала-дом принца. Недавно по городу було розліт лено писані відозви, в яких невідомі звертали увагу людности на те, що її хотять ошукати і що замах цей для когось потрібний. Принц Сабах-Едина, привідця ліберальної партії, в своїй газеті висловлює догадку, що до цього за-маху на наслідника престоло причетва младо-турецька партія.

Всі звістки про те, що принц Рєшад відповів зрєтати престоло на користь Юсуф-Едина або Бурхан-Едина, газета „Сербесті“, орган принца Сабах-Едина, спростовує; разом з тим ця газета спростовує і всі звістки про зворість наслідника престоло.

ПЕРСІЯ.

Боротьба за констит. цію. Мало не всі великі торгові центри Персії захопили тепер всеюдні політичні забастовки, а уряд, не бажаючи задовольнити домагання народу і не маючи регулярного війська, кляче до зброї давкі племена і оддає їм для грабунку города, в яких виникло повстання. Город Астрабад ошувств забастовку з 24 ноябра і вимагає од начальника округи завети конститудцію. У відповід на це домагання города начальник округи звернувся за допомогою до туркменів, заєдналих ворогів персів, обіцяючи їм величезну відбич, коли вони перекожують повстанців. Не краще стоїть справа в країні Хорасан в городом Мешедат. Генерал-губернатор заперся в палаці, озброєному артилерією, і на всі домагання народу відповідає тільки мовчанням. Після розривів в місцевому гарнизоні в город прибула регулярна кавалерія, і в городі повстала справжня анархія. Тоді повстанці по городу і по всій країні поширили відозву, в якій закликали людність вибрати депутатів в краєвий евіджмен; од скликавня меджлиса цей евіджмен матиме всі прерогативи парламента. Ні центральний уряд шахів, ні місцеві урядовці не можуть правити народом без допомоги грабівців, казаво було в цій відозві. В городі, який за малим не весь в руках конститудціоналістів, ідуть виборчі. Разом з тим по всій країні збирються жертви на зброю для народної міліції. Восі устої революціонерів в округат Хай, Сав-мабат, Марават та Урмія дуже підбадьорили селія. В город Дильмаа що-дня приходять нові групи повстанців, з гір спустелися курди племені Сома і прилучилися до конститудціоналістів; до них прилучилися також команди урядової артилерії Садин-Хан, славний воєна. Народна міліція з кожним днем збільшується. Озброєні хлібороби також поосінують в Дельма, сподіваючись, що швидко військов конститудціоналіст рушуть на Тегерав.

Землетрує в Італії.

Газети приносять все нові та нові подробиці того страшного нещастя, що ско-люся в півдні Італії та на острові Сіцилії. Після величезного землетрусу 1755 року, коли до шенту зруйновано було город Лісабон, на земній кулі ще не було такого величезного тусу. Од города Месіни, який мав більше 150,000 людности, лишилися самі тільки руїни, майже вся людність—загинула, спаслося од смерти всього тільки декілька тисяч людей. Трудно розказати про той переляк, що обхопив людей раннім ранком при перших підземних ударах. Зкопнівшись з постелі, без одежі люде прожогом бігли по улицях города, будівлі якого розвалювалися; коли хто спотикався й падав, то на його налі-тав цілий натовп переляканих вітаків і нещасного затоптували на смерть. Од вибуху газів, парових казанів розпочалися пожежі, а страшений вітер розкидав по-

світі і добро і лихо ідуць завжди по-ліч одно з другим; і ви зрозумієте, що нашим патріотам не так-то легко було перекогнати ворогів, бо у кожного з них було свое хатне лихо, своя Вандея у семі.

Ми з батьком спускалися з гори старо вулицю, поритою коляями, з купками гною у вибох. Місьць світля ясно; ми співали собі веселу пісню, але на душі у нас був неспокій: ми думали про матір, яка напевне буде страшно лютувати, що я записався в охотники, а ще гірше—що я заручився з еретичкою,—і пісню ми старалися підбадьорити себе.

Але за гонів двоє од нашої хижки у нас пропала всяка охота співати; ми спинилися, бо побачили матір, у її сріпій спідниці, у чепці, пов'язаному на росплетені коси, з закачаними рукавами сорочки. Вона сиділа на порозі нашої хижки, обхопивши коліна руками і похиливши на них голову.

Вона побачила нас здалеку і пошла нас блискупним поглядом; ми зрозуміли, що вона вже знає нас.

Ніколи зроду я не подував себе так погано. Я хотів уже вернутись назад, але батько сказав мені:

— Ході-же, Мішело!—і я побачив, що тепер він нічого не боїться.

Ми підходили; коли ми наблизились до хати вже на ступінні двадцять, мати скопилася і підбігла до мене з таким несамовитим криком, як, прости Господи, дика звиріна. Вона вхопилася мені обіруч у шию і мало не звалила мене,—добре, що я астиг ухопити її за руки; вона хотіла задудити мене; вона біла мене ногами і кричала.

— Іди, іди, вбій Николу! Вбій брата! Іди, іди, проклятий калвиніст! Вона хотіла вкусити мене за руку.

лум'я по всьому місту. Город нагадував якесь страшне пекло. Чорні хари облягли небо, увесь час прорізувала їх блискавка, дошова злива цілими річками падала на руїни будинків, на напів божевільних од переляку людей. Хто пережив цю нечувану катастрофу і шасливо спасся од смер-тельного, і в багатьох з них з переляку однялася мова.

Ще більше лиха, ніж пожежі та землетрусу, наколо в Месіні хитання моря, що обернулося цього ранку в страшний стихію. Волівний стовп сажнів до 30 заввишки раптом піднявся з глибини моря в гавані, яка була колиш кратором вулкану, і впаав на низькі частини города. Чудові пригоди Ганчірі та Фаро ця велетенська хвиля в одну мить неначе язиком злизала. Тунель і мости позавалювалися, під обломками тунелю загинув весь поїзд з пасажирами і служачими. Кораблі в гавані порозбивалися.

В городі зовсім нема води, фонтани та джерела повисихали.

З 275 почтових чиновників у Месіні спаслося всього тільки 36. З цілого полку салдат, які стояли в городі, уціліло тільки декілька офіцерів. З родини російського консула в Месіні спаслася тільки його жінка, та й то тяжко поранена.

Американський консул з усею своєю родиною загинув. В одній школі під руїнами поховано 120 дітей. Розказують, що вся катастрофа сколюлася власне на протязі яких 12 секунд.

Першу допомогу нещасним месіням подав російський пароход. Привезений хліб та інші харчі роздано було голодним лю-дам, які два дні не мали й кришки в роті. Голодні й вимучені люде накинулися на їжу з такою жадністю, що салдати му-сли зброєю одганяти юрбу. Кожний шма-точок хліба, або м'яса, кожна пляшка ви-на викликали сварку й бікву, дужчий од-бірав од слабшого останній шматок.

Один лікар розказує, що на його очах велика юрба народу напала на та-можню, одбрала в чиновників та вартових зброю і розграбіла одіжгу та харчі. Один в другого видирає шматок хліба, або яку-так пригоріт рису; коли слабший спер-ежам, то дужчий вбивав його на місці. Грабничники з революцерами в руках нишпорили по руїнах, добивали поранених і зди-рвали з них дорогішіні речі. Одного гра-бничника піняли з мішкою, в якому було сила дорогішіних річей і 50,000 лір грошей.

В Реджіо аруйновано весь центр го-рода до самої гавані. Завалився лицей, собор і палац. Майже всі лицісті загинули. Казарни, завалившись, задушили скілька сот салдатів. Під руїнами вакзалу поховано цілий пасажирський поїзд.

Начальник станції в Реджіо розказувє, що той страшний ночі перед вакзалом розступилася земля і з'явилася безодня метрів 30 заввишки, а з неї біла вода, насиче-на фосфором. Депутат Валентіні загинув, депутат Траїнеї тяжко поранено. Дівчина Іда Пешентіні, прохаючи собі допомоги, два дні просиділа на балконі чотирьох поверхового будинку, од якого лишилась тільки одна стіна. Тільки вже на третій день спляси її моряки, що прибули з ко-ролем.

Проект г. Реджіо сповістив міністра внутрішніх справ, що найвищі місця в го-роді зрівняно з рівнем моря і вони ще й далі опускаються, так що можна споді-ватися що місце, де стояв город, зовсім поймається водою. Нема змоги назвати всі місця, села й хутори, які постраждали од катастрофи. Нема слів, щоб переказати хоч де-яку частину того лиха, яке впадо на люд ість південної Італії. Всі стихії: земля, воздух, огонь і вода з'єдналися це-люю проти слабой людини, нещасної, пе-реляканої. Вночі з 16 на 17 декабра був

Крик її лунав по цілому селі; судіти по-вибігали з хат,—се було справжнє видо-висько, комедія.

Батько вхопив її з-заду за одіжгу і тягнув обіруч, щоб визволити мене від неї; побачивши це вона, кинулася на його, як скажена, і почала лати його якобинцем. Як-би не набіг здоровений вуляр Гановар з кількома сусідами, то вона, певне, ви-дерла-б йому очі.

Нарешті ті люде відтягнули її до дому; вона випрутувалася у них з рук, мов дикий звір, і кричала на мене з презирством.

— Добрий син, що й казати! Проміяв батька й матір на калвиністку! Але ти її не візьмеш, поганний еретиче! Микола вб'є тебе! Я буду наймати службу Божу, щоб він зарубав тебе! Іди геть! Я тебе прокли-наю.

Ці вперли у хату, а вона і там кричала так, що аж на селі чуто було.

Ми з батьком стояли біліді посеред ву-лиці. Коли хатні двері зачинилися, він ка-зав мені:

— Вона божевільна!.. Ходім звідсіля, Ми-шело. Коли-б ми тепер пішли у хату, во-на могла-б зробити щось дуже погане... Боже мій, Боже! Який я нещасний! і за що на мене таке нещастя?

Ми вернулися назад до „Трьох—Голубів“. У трактирі ще світилося. Дядько Жан спокійно снів у креслі і розказував жінці та Ніколі про все, що сталося то-го дня. Побачивши нас,—мене в закравлено-му шеню, а батька в потертії куртці—і до-відавшись, що з нами сталося, він скрикнув.

— Бідний ти мій Жан П'єр! Чи се-ж можливо? Та коли-б вона не жінка тоби була, то ми-б її зараз засадили у тюрму! Це все штуки Генрідорфського зрадника—

ше один сильний удар в великий підзем-ним громом. У Сан Марко і Аргентано за-валилися од цього удару послідні будинки, що zostалися цілі після першого землетря-сіння. Знаменита башта Норманів розвали-лася аж до підвалин. Месіньський пролив усяно трупами людей, скотини та облом-ками од будинків.

В Пальмі з 14,000 народу живих ао-сталоса лиш де-кілька десятків. Повітря по-всіх місцевостях, які постраждали од земле-трусу, на стільки отруєне міазмами од гни-лих трупів, що боїться всяких пошестів.

Кореспонденти, що побували на містах катастрофи, розказують, що вона значно одмінила земну поверхню і берегову лі-нію. Особливо змінилися береги Месіньско-го проливу. Знаменитий ще з Одисей бес-кет Харібди на половину сховався під во-дою. Од месіньського маяка не лишилося й сліду. Коло Сіцилії два острови зовсім затопила вода. При цьому загинуло до 6,000 народу. Судоходство по проливу ду-же небезпечне. Німецьким кораблям зведе-но вже обходити цю частину морської пу-ті иншою дорогою.

Римська обсерваторія зазначила на про-тязі всієї катастрофи 500 підземних ударів, хоч хитання землі не спинилося й досі. За-гинуло коло 200,000 народу. Ця цифра не тільки не приближена, а скоріше змен-шена. Для допомоги жертвам катастрофи не всівають напинати шатрів, ранених пе-рєв'язують просто неба під страшеною кровлю. Не вистачає для перевізку мате-ріалів хірургичного знаряддя, операції доводиться робити звичайними ножами. Здебільшого поламано ребра, руки або ноги.

В Неаполі привезено 12,000 поране-них, з яких чимало померло в дорозі.

З усіх країн надсилається допомога, але все ж таки її не вистачає для всіх тих, жертв що zostалися живими.

Найбільше рятували нещасних моряки російського та англійського флоту. Багато російських матросів, спасаючи людей, са-ми загинули під руїнами будинків. Рим-ське товариство художників збирається од-бити медаль для роздаті тим матросам чужоємцям, які спасали і помагали жерт-вам катастрофи.

Багато людей думають, що відбудува-ти Месіні і Реджіо неможливо: вони на-віки лишаються історичними кладовищами.

Нарада на чолі з королевою при уча-сті геологів, порішила після розкопок і похорону трупів знищити руїни Месіни та інших городів вистрелами з гармат.

В СУДІ.

Селянська спілка.

(Московська судова палата).

16 декабра в московській судовій палаті з участю осонових представників розпочалася справа організаторів селянської спілки—селяні Серг. Курьина, дворян: Олекс. Стаал (ад-вок.), Олекс. Білевського та Олекс. Довіцького, канд. природн. наук. Степ. Вєклова, учено-агронома й ветер. лікаря. Андр. Тесєва, канд. почев. гражд. Вас. Мазурєва, міщан: Волод. Богораз (Тана) та Івана Вілова, селя-ни: Якова Феоктостова та Олекс. Дорофєєва, почев. гражд. Дм. Кремуєва, міщан. Мих. опова, селяні: Васола Тагуєва, Мак. Губа-нова, Петра Єфимова, Васола Валашева, Івана Вакашева, Волод. Титова. Воїх їх по-зивать що 1 ч. 126 ст. кари. зак. за належ-ність в кінці 1905 р. до селянського това-риства, яке назвало себе „Всероссийськю селя-нськю спілку“. З перечислєних осіб на суд не являули: О. Стаал, О. Білевський, С. Ває-клов, О. Дорофєєв, та Петро Єфимов і справу про їх віділено. Свідків в цій справі викла-чано 114 душ; з них частява не являула. Справа розсыдалася під прєдсідательством прєдсідателя департамента А. Раєса, обвину-вачував тов. прок. Галиковский, оборончи-

пола... Пора вже покінчити з тими людь-ми давню порал.

Він радив покинути матір саму в хаті; а батько щоб робив у його клуні, а начувати міг-би у трактирі. Але батько на се не пристав; він киче хотів жити у се-бе в хаті і з матір'ю, давня звичка, а над-то чесність його не дозволяла йому жити нарізно од жінки; він казав, що хоч як-би воно не було погано, а все-ж таки треба жити в-купі; на таких людей, що живуть окремо від семі, порядні люде дивляться з кося та до них від того лихо буває.

Ми переночували у трактирі, а на дру-гий день у досаду батько пішов по мій клучочок; він склав тули все моє збіжжя і приніс також мов рушничку, ранель національного гвардейця, патронничку та все инше. Мати не хотіла бачитись зо мною, хоч як він її умовляв.

Довелось мені піти, не попрощавшись з матір'ю, з її про-ляттям, з її бажанням смерти для мене. Я того не заслужив і се було мені дуже боляче.

Пізнійше дядько Жан казав мені, що мати не любила мене за те, що я з об-лудчя вдавсь у її свекруху, Урсулу Бас-тєн, яку вона ненавиділа, поки жива була стара, і що на світі так велється, що невістка та свекруха терпяти не можуть одна одну. Може воно й справді так, а все-ж таки дуже тяжко, коли вас ненави-дить та людина, яку ви любите, який ви завжди старєтєсь догодити. Еге, се вели-ке нещастя!

(Далі буде).

Переклали М. та З. Левичиці.

виступав адвокат та помічник адвоката: Зарудний (з Петербургу), Мадятович, Мебель, Лидов, Коржовський, Томашевський, Тесленко, Ходасевич, Ординський, Сахаров та Вайлер.

ОСТАННІ ВІСТІ.

(По телеграфу та з газет).

ПЕТЕРБУРГ, 21. З початку другої сесії до різдвяного відпочинку в Думу було подано міністрами та головноуправляючими 316 законопроектів та членами Думи, на підставі ст. 55 статуту Думи—16. Крім того з числа поданих міністрами та головноуправляючими в першу сесію 613 законопроектів зосталось нерозглянутими 226, та з того числа, що подали члени Думи,—38. То б-то ця сесія повинна була розглянути 596 законопроектів та проект державного роспису на 1909 рік.

Ухвалено Думою 39 законопроектів, поданих міністрами та головноуправляючими. Потім розглянуто й ухвалено номера роспису по обранках міністерства закордонних справ, головних управлінь державного коннозаводства, хліборобства й землеустроєвства та лісового департаменту.

Почато, але не скінчено розгляду: доклад в справі указу 9 листопада 1906 р. та доклад про допомогу з коштів державної казни тим, що потерпіли підчас революції.

Одкінуто два законопроекти: про аренду земель, де є нафта, та про вільготний пропуск з-за кордону ліків для худоби. На підставі ст. 47 два законопроекти забрано назад міністрами.

Комісіями було зроблено доклади з приводу 14 законопроектів, але вони зостались нерозглянутими.

На розгляд комісії зосталось 475 законопроектів та 27 надійшли.

Протягом сесії надійшло 16 заяв в справі запитання, та од першої сесії лишилось нерозглянутими 22. То б-то зостає обіркувати 38. З приводу їх зроблено 12 докладів загальним збором Думи, а 12 розглядаються комісіями.

Ухвалено Думою і повідомлено міністрів, щоб вони дали пояснення,—4 запитання.—З приводу одного запитання було вислухано пояснення міністра внутрішніх справ.

Всіх засідань за час другої сесії було 35; з них 16 було присвячено обіркуванню указу 9 листопада.

Загальні збори присяжних адвокатів пристали до протесту опозиції Думи проти смертної кари.

"Гражданин" повідомляє, що президиум Думи за місяць до роспуску послав у міністерство доріг прохання, щоб депутатом було дано гарне помешкання, коли вони будуть їхати на Різдва.

Діяльність уряду та адміністрації.

ПЕТЕРБУРГ, 21. Є проект реформи благодійного податку, що накладено на театральні квитки. Було встановлено податок таким способом, щоб він складав певний процент з вартості квитка.

МОСКВА, 21. З Тифліса телеграфують: з наказу генерал-губернатора заарештовано 250 в'язнів, що їздили на білих та сірих конях, бо вкраденого Айвазова було одведено на білий коня.

НОВОЧЕРКАСЬК, 22. В новочеркаську дозволено скликати з'їзд краєвих агрономів козачого війська Європейської Росії з метою поліпшення сільсько-господарської промисловості козачого війська.

Судові справи.

ЯКУТСЬК, 22. За надрукування віршів, в яких адміністрація доглядала заклад до озброєної боротьби з існуючим ладом, бувшого редактора і співробітника "Якутського Краю" присуджено до кріпости на 1 рік.

МОСКВА, 21. В справі про "серосіську селянську спілку" судова палата присудила трьох до кріпости на 1 рік, решту виправдало.

КАЛУГА, 21. Окружний суд в справі про озброєний розбійницький напад 15 і 21 лютого минулого року на квартирі поручика Лаврова та ветеринарного інспектора Ястребського присудив чотирьох до каторги на 13 з половиною років кожного, а одного—на 9 років.

За кордоном.

ПАРИЖ, 22. 21 декабря відбувся вибори однієї третини сената. Вибрано 23 лівих республіканців, 24 радикалів, 20 радикалів-соціалістів-поступовців і 4 консерваторів. Поміж обраних—Клемансо, де-Турнель, Констан-лю-Піюї, Сарієн, Фройсіне та Рібо.

КОСТЯНТИНОПОЛЬ, 22. З Бейрута телеграфують, що в французькому шпиталі констатовано три випадки чуми; двоє слабких померло.

БІЛГРАД, 22. Відповідаючи 20 декабря в скупщині на інтерпеляцію лідерів всіх партій про закордонну політику Сербії, міністр закордонних справ Милованович сказав довгу промову. Він зазначив, що анексія зробила рішучий удар національній справі сербів. Питання про Боснію та Герцоговину насаперед—питання сербське, потім уже—європейське, але Європа зрозуміла тільки його другу частину. Європа до останніх днів вважала Росію найбільшим ворогом балканських народів і, щоб стати їй на перешкоді, в 1878 році було часом поставлено проти неї Ав-

стро-Угорщину. Тепер Росія не має ніякого агресивного наміру на Балканах, але ж Австро-Угорщина бажає зміцнити там свою позицію. З погляду права і моралі перемога сербської справи забезпечена, але через це не варт починати війни з Австро-Угорщиною. Австрія могла б задовольнитися роллю мирного посередника між слав'янами та германцями. Питання про участь сербів в конференції ще не вирішено. Всі партії зробили міністри жававу овацію.

КОСТЯНТИНОПОЛЬ, 22. На вчорашньому бенкеті в Гайдзі-Клюску, на честь членів парламенту, султан Абдул-Гамід довго розмовляв з президентом парламента Ахмедом Ризою. В промові за столом султан знову пообіцяв поважати конституцію.

Ахмед-Риза, відповідаючи султанові, сказав: "Турецький народ старатиметься переконати Європу, що царювання каліфа-реформатора буде дуже користним для всіх народностей Отоманської імперії. Тепер згинуть всі ті перетинки, що лихі люди зробили були між султаном та народом. Сумна минувшина навіки згинула".

Література, наука, умілість і техніка.

Виставка картин. Сьогодні, 23 декабря, в київському городському музеї відкривається виставка картин відомих місцевих художників: Пимоненка, Левченка, Ярового, Холодовського, проф. Орловського, Менка, Дроздовського, Домбровського, Галінського, Вржеща, Бахтіна, Ключкина, Бельмана. Майже дві третини виставлених картин написано на українській мові. Взагалі виставка дуже интересна. Відкрито виставку з 10 год. ранку до 4-х ля. Вона протягнеться до 1 февраля р. 1909.

Вийшло з друку 24 ч. українського двотомника "Письмо з Просвіти"; зміст його: Іванна Бородієвич. Світлому товариству "Просвіта" з нагоди 40-літнього ювілею його існування (вірші). Перша філія "Просвіти".—Промова з нагоди 40-літнього ювілею товариства "Просвіта", виголошена на концерті львівської філії 8 грудня (н. ст.) с. р. о. Теодосієм Лежогоуцьким.—Ювілейні торжества "Просвіти".—Вісти з "Просвіти".—Ілюстрації: Оркестр читальні "Просвіти" в Телячім (підгаєцького повіта).

Бібліографія.

Оліва Шрейнер. Мрії та Сми. Переклада Н. Грінченко. К. 1908 р. Ціна 30 коп.

Перший твір англійської письменниці Оліви Шрейнер з'явився року 1883 і звернув на себе увагу, бо майже ясно визначені прикмети талановитого й оригінального написання. Твір той звався "Історія африканської ферми" і знайомило громадянство з життям капських колоністів—бурів, а головне—в ньому було завчасу визначено те ненормальне становище бурської країни, віданої на виснаження всяких підприємств, що мало своїм наслідком відоме всім бурське повстання.

Але славу талановитій письменниці Оліва Шрейнер придбала не тільки за цей один великий твір, а й за цілу низку талановито написаних нею дрібних оповідань та нарисів.

Мало не всі ці оповідання маємо ми оце в перекладі недавню померлої молоді письменниці Н. Грінченко і хочемо сказати про них кілька слів.

Оповідання Оліви Шрейнер з'явилися більш десяти літ тому, але вони не втратили і довго ще не втратять своєї значної вартості, а своєю оригінальністю вони будуть здаватися нашому читачеві новими ще довгий час.

Твори Оліви Шрейнер не є звичайні оповідання, що своєю фабулою мають лиш звичайну картину з життя, ні, вони містять в собі велику дозу філософського елементу, що прояснює світогляд читача і вказує на шляхи прямування до великої мети, де людина знайде собі нагороду за боротьбу те, що "ідеал стане дійсністю". Кожен навіть найменший, в кількох рядках, її твір повний глибокого змісту і дає для розумового життя людини далеко більше матеріалу, ніж яке небудь звичайне оповідання, розтягнуте на кілька томів. Це пояснюється тим, що в її творах відбилася виразно та розумова течія, яка захопила собою все поступове громадянство і стала ознакою тих шляхів, які ведуть до кращої будучини.

В збірнику творів, що вийшов оце в українському перекладі Н. Грінченко, уміщено 11 оповідань, або краще сказати нарисів. Не всі ці нарисі однаково талановито написані і не в однаковій мірі відкривають перед читачем філософичну глибину життя, але доволі перетачати такі нарисі як "Мисливець", "Три сини в пустині під мимозою", "Артистова таємниця" і "Сон темної ночі", щоб бачити, з якою великою умілістю розбавляється автор в філософських питаннях і як талановито і просто вияснює їх пред читачем. Ці твори завше будуть якимсь провідним промінем для людини, що "блукєє під нічю млою", але "бажає покинути долину суєвирства", де "тіні стають все темніші й темніші" і піти туди, де "на обрії блідно заблимає світ".

Щож до самого написання, то ці твори визначаються простотою і досить великою художньою красою.

Для українського громадянства Н. Грін-

ченко зробила послугу, переказавши твори талановитій англо-африканській письменниці Оліви Шрейнер.

Гр. Шерстюк.

Театр і музика.

Театр "Соловцов". Виставлена 20 декабря в бенфеіс арт. Дагмарова-Жукова "сценична ілюстрація" повісті Куприна "Поєдинок"—звичайна варварська переробка твору, для сцени не призначеного. Яке це справді варварство: взяти гарний епічний твір, вирвати з його душу живу, його епічність і кіттак показати в театрі! "Поєдинок"—повість гарна, зробила колідь сенсацію, а дивитися на неї в театрі було нудно. Люди діві неживі, слова їх насміянки зо всіх глав повісті і т. д. Та й грали цю "ілюстрацію" блідо. Бенфеішант, талановитий комедійний актор, узявся не за своє діло в ролі неастреника-любовника Ромашова і вийшло блідо. Парти-оріші його А. Пасхаловій в двох шматочках, вираних з повісті для "ілюстрації", Олександрі Петр.—трудно було бути живою людиною і вона мало перемагала цю трудність. Зате з чуттвом відіграв Д. Рудницький філософа повісті алгоголіка-Наванського. Це була рельєфна, жива людина. З серед сили останніх виконавців, як прийшли штрихи на сірому фоні, були д-ка Стрешнева (Петерсон) і Крамов (кап. Діу).

Літера.

3 января в театрі "Соловцов" для бенфеісу арт. Степанова виставлено буде жарт Леоніда Андреева: "Любовь к ближнему" та ком. Пінеро: "Приключеніє вь участкѣ".

Окрім двох гастролів Сари Бернар в театрі "Соловцов" буде ще дві: 1 января—Адриєна де-Лекуверрь і 2 января "Колдунья" В. Сарду.

Святкування 50-ліття вірменського театру відбулось 18 декабря в Ваку, в театрі-циркові. В ювілейному спектаклі брали участь, окрім банківської вірменської драматичної трупи, славні артисти вірменські—д-ки Срайнуш, Хитарян, д-а Авалян, Тер-Давтян і Міраган. Програма спектакля була така: 1) короткий історичний нарис вірменського театру, прочитаний д. Караманом; 2) піеса "Гаджі Сулейман", уперше відіграна в Москві 50 років тому; 3) одна дія з пієси "Цепю"; 4) одна дія з пієси "Жебрачки"; 5) одна дія з "Долини сліз" і 6—Аютеоз.

Труппа П. К. Саксаганського з Смоленська переїхала до Могилева (губернського).

ДОПИСИ.

(Од власних кореспондентів).

ЛИПОВЕЦЬКИЙ ПОВІТ, на Київщині). Оце у середу, 17 декабря, в містечку Китайгороді кинулася у криницю одна молода жінка. Вона віддалася тільки восени за нелюба. Як кажуть, вона де-кілька разів прохала батька взяти її до дому у м. Дашів, та він не хотів. І от у середу був як раз у Китайгороді ярмарок, батько приїхав на його, бачи і дочку, вона знов прохала забрати її, та він, очевидаць, не згодився, бо по його від'їзді вона вибігла з хати, кинулася у криницю і втопилася.

Вувший посесор Малайова хутора, П-ий, що засуджений до в'язниці за розстрату 16 тисяч д. Ярошинського, позиває сина діянки Л., студента політехніки за крадіжку. Гомонять, що це він зробив із помсти за те, що йому відмовили в аренді хутора.

СКВІРСЬКИЙ ПОВІТ, (на Київщині). По приговору Дніпровської сільської громади 5 декабря 1906 року було виселено в Оренбургщину селян: Яківа Михайлюка, Петра Сахна й Семена Салія. Ця трійця робила чималий бешкет в своєму селі, промишляла крадіжками і бувала по остроку. Михайлюк був на висиді 4 місяці за крадіжку хліба; Сахно сидів два рази; 3 і 4 місяці, за крадіжку пшениці, а Салія—3 місяці за крадіжку і вже йдучи з острога до дому, він украв пару чужих коней. Селяне думали, що вони здихалися і насипали, коли їх виселили, але вони помилились. В наступному році Михайлюк, Салія і Сахно знову з'явилися в Дніщині, а незабаром—перші два обікрали комору у місцевого арендатора П. Мальковського, скрутивши замка. 29 октября, року 1907 всіх трьох висланців заарештувала поліція, покарала по 63 ст. карн. зак. і одправила в Оренбургщину. Однаке і сей раз вони просиділи тут недовго: Михайлюк, Сахно і Салія знову повернулися в рідне село, де живуть і до сього часу. З цього видно, як мало користи од висилання по приговорах сільських громад, "порочних" селян.

С. НЕМОРОЖ, звенигородськ. пов. (на Київщині). Де-кілька років тому при Неморозькій волості було заведено бібліотеку-читальню, котра проіснувала не блідь, як піраоку. Потім книжки замкнули і перестали видавати читачам. Тепер з цієї бібліотеки зосталось не більше сотні маленьких, нікому непотрібних примірників, а решту книжок, що мали якусь вартість, пороскрано. Треба правду сказати, що наші селяне дуже щиро взяли за читання, особливо молодь, на жаль не було кому керувати бібліотекою, як слід. Здається, що в ті часи, коли існувала ця

бібліотека, і п'янства та усякого бешкету було менше.

ТОТЬМА, (на Вологодщині). Частина засланців, що прибули сюди з етапом 8 іоня, ще й досі не получили одержаних грошей. Пять чоловіка получили гроші, як тільки прийшли, чотири оце недавно, а решта так і зосталась без грошей. Становище цих засланців дуже тяжке: вони мало не всі не мають в чому і з хати вийти. (Пізніє прибували етапи, і всі вже получили гроші одержі, літні й зимні, ці теж получили зими гроші по 16 кар. 7 коп., а про літні мабуть забули, що не дають. Уже скілка разів ходили скаржитися до справника, але ці скарги нічого не помагують. Справник сказав їм, що вони можуть жалітися на нього губернаторові за те, що не дає грошей.

Політичні засланці харчових грошей получают що-місячно по 8 кар. 30 коп., одержані літніх 20 кар. 90 коп., а зимних 16 кар. 7 коп. Квартири стоять в такій ціні найдешевше 1 карб. 50 коп. в місяць. Борощо житне 1 кар. 35 коп. за пуд, пшеничне 1 кар. 75 коп., пшоно—5 коп. за ф. Погода зараз стоїть дуже холодна—мороз буває 27 градус. Снігу теж чимало навалило.

ВСЯЧИНА.

Мидієські привиди. Локце п'яного поставити на ноги, як біного. Коли бідний їсть курку, то або він хорий, або курка хора. Три річі ростуть без дощу: проценти, чинш і дичаха. Чоловік і жінка, то одне тіло, але не одна кешеня. Ухо настав в кожному, руку приятелів, а губи аниш жіночі. Все чорт бере, лиш злоті жінки не хоче. Любов солодка, але тільки з хлібом.

Календарні відомости.

Вікторок, 23 декабря. (1 іст). Св. 10 муч. на Крсті: Феодула, Зотика, Помпія і др.; св. Павла Невоскар.

Сх. сон. 8 год., зах. сон. 4 год. 10 хв.

Залізничні поїзди.

Table with 4 columns: Direction (Південно-західна, Західна, Кур'єр, Почтові, Пассажи, М'ягкі), Station (Київ, Одеса, Брест, Львів, Львів-Відець, Львів-Володимирів, Львів-Володимирів, Львів-Володимирів, Львів-Володимирів), Date (19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31), and other details.

ЕЖЕДНЕВНАЯ ГАЗЕТА "ВОЛЫНЬ"

ЖИТОМІРЬ. 1-го декабря возобновила свой выход, послѣ двухлѣтняго молчанія газета "ВОЛЫНЬ". Подписка на 1909 г. открыта.

ПОДПИСНА ЦІНА: На годь 7 р., 11 мѣс. 6 р. 50 к., 10 мѣс. 6 р., 9 м. 5 р. 50 к., 8 м. 5 р. 7 м. 4 р. 50 к., 6 м. 4 р. 5 м. 3 р. 40 к., 4 м. 3 р. 2 м. 30 к., 2 м. 1 р. 60 к., 1 мѣс. 85 к.

Лица малого достатка платятъ 60 коп. въ мѣсяць.

АДРЕСЪ: ЖИТОМІРЬ, газ. "ВОЛЫНЬ", № 9. 3-545-3

Table with 3 columns: Title (Шандк. тов. IV клас, Московско-Кірово-Ворож. залізниця, Шандк. I, II, III клас, Почтові, Пассажи, Кур'єр, Львів-Відець, Львів-Володимирів, Львів-Володимирів, Львів-Володимирів), Price, and other details.

Редактор Ш. Павловський. Видавець С. Чикаленко.

Оповідки.

Приїзний молодий чоловік, письменний шук. місц. шведів або виш. посади. Згод. за стіл і кват. Світ. в духовного краєви, Антр. слукс № 30. 4-591-1

Вийшла в продаж серія (8 лист. карток) кольорові копії картин артиста-малювача Фотія Красицького. Ціна окремих картин 10 к. Продається в Києві в Укр. раѣ книгарні, Визавієвська ч. 8, в книг. Лиг.-Наук. Вісти, В-Володимирівська ч. 28 і в інших книгарнях. Склад видання, Київ, Андреевський сп., ч. 15. Висилається із складу пакетами. 1 серія за 90 к. Для книгарів та продавців значна знижка. Вид. тогоч артста-малювача портр. Т. Шевченка, велик. розмір, ціна 1 карб.; деш. вид. 20 к. 5-592-1

ЗУБНА ЛІКАРНЯ

Бр. ГЕТЕЛЬБАУМ, Прорізна, 24. Прайм. лікар-спеціал. од 9-9. Плата по таксі. гд—409—39

Українська Книгарня "Літературно-Наукового Вістника". В-Володимирівська, 28, має великий вибір

ДИТЯЧИХ КНИГ, Галицьких видань з кольорними образами та віршами для подарунків на Різдвяні свят. 5-584-3

Вийшла з друку й продається по всіх краях книгарнях нова книжка:

СІЛЬСЬКА КООПЕРАЦІЯ.

Нарис про сучасне становище сільської кооперації у Франції, Германії, Данії, Італії, Бельгії, Ірландії, Швейцарії, Голандії, Люксембурзі, Швеції, Фінляндії, Венгрії, Сербії, Румунії, Греції, Зауочених Штатах Північної Америки, Азії, Японії й Росії. 144 стор., ціна 20 коп. Головний склад у києгарні "Літературно-Наукового Вістника", Київ, Вел.-Володимирівська, 28. 10-585-3

Новий повний Каталог Української Книгарні (бувш. редакції "Кієвская Старина"), по бажанню висилається дарем, Безаківська ул. № 8, Київ. 5-519-5